

Professor dr. juris
GEIR WOXHOLTH
Institutt for privatrett
Universitetet i Oslo

Kontor:
Det Juridiske Fakultet
Institutt for Privatrett
PB 6706 St. Olavs plass
0130 Oslo
Tlf: 22 85 97 66
Mail: geir.woxholth@jus.uio.no

Hytteierforeningen Hafjell
Panorama

Privat:
Oscars gate 17, 0352 Oslo
Mobil: 90 20 15 25
Bank: 5038 10 23807

Ved styrets leder
Tom Adolfsen

Oslo, 19 april 2023

HYTTEIERFORENINGEN HAFJELL PANORAMA

1. Innledning

Jeg viser til din henvendelse 11 april 2023 og din oversendelse 14 april 2023 av notat med vedlegg som saksunderlag for en vurdering av et foreningsrettslig spørsmål som har oppstått for Hytteierforeningen Hafjell Panorama (HHP). I notatet gis det en redegjørelse for bakgrunnen for det spørsmål du ønsker en rettslig vurdering av. Jeg har satt meg inn i notatet og redegjørelsen for bakgrunnen. Imidlertid er det, som du sier i notatet, formalitetene knyttet til det avholdte årsmøtet 2023 som reiser den juridiske problemstillingen. Jeg nøyer meg derfor med å gjengi det du skriver i notatet omkring dette i pkt 2 nedenfor om sakens faktiske side.

2. Sakens faktum

Ifølge notatet, jf foran, er den direkte relevante del av sakens faktum følgende, som jeg siterer fra notatet:

Så endelig til det viktigste punktet. På årsmøtet kom det umiddelbart innsigelser på møteinnkalling og agenda. Deler av forsamlingen ville at informasjonspunktet med diskusjon om reguleringsplanen skulle inn på dagsorden, altså dagens agende. Det mente styret at ikke var korrekt, siden det ikke var kommet inn skriftlige forslag om dette i tide og at de som ikke kom på årsmøtet da kunne bli tilsidesatt. Etter en mengde ulike forslag og ordgemeng fra jurister i foreningen, valgte styret og gi etter og flyttet informasjonspunktet inn på dagsorden før valg av styret, godkjenning av årsberetning

og budsjett. Deretter gikk nesten 90% av tiden til å diskutere reguleringsforslaget, samt et stort antall forslag om votering. Til slutt foreslo møte og styreleder at det skulle stemmes over å trekke forslag om samtlige tomter i skitraseen, på tross av at enkelte mente at det burde tillates et mindre antall tomter for å skaffe HHP inntekter. Ved håndsopprekning var det et klart flertall for å trekke tilbake forslaget om tomter i traseen. Etter nesten 2 timer, tok det under 10 minutter å gå gjennom resten av agendaen og styret ble gjenvalgt med et nytt styremedlem. Vi var 105 fremmøtte med stemmerett inklusive fullmakter, i underkant av 39% av alle hytteeiere.

Hadde forsamlingen rett til å kreve at et informasjonspunkt ble flyttet til agendaen på dagsorden?

Hadde årsmøtet lov til å stemme for et vedtak når vi var 39% av fremmøtte og det ikke var på dagsorden?

Flere mener at vi muligens har tatt en beslutning om potensielt store verdier uten at alle var klar over dette. Burde vi kalle inn til nytt årsmøte på dette ene punktet, eller burde vi gå til en form for uravstemning hvor alle fikk mulighet til å stemme?

Jeg har også motatt et par «tilleggsspørsmål» i e-post 19 april 2023. Det ene er om styret kan tilskrive samtlige medlemmer og anmode medlemmer som vil ha ny avstemning om å melde fra om dette skriftlig, med den konsekvens at hvis det innkommer et slikt krav fra mindre enn 10%, så kan man avslutte saken uten årsmøte. Det annet er om man uten å avholde nytt årsmøte kan invitere medlemmene til elektronisk avstemning med to alternative valgmuligheter: 1) Ønsker du ingen bygging i traseen og 2) Ønsker du 3-4 tomter i traseen, der det ikke er til særlig sjenanse for andre.

3. Rettslig vurdering

Jeg har skrevet om den hovedproblemstilling som her reises i boken Foreningsrett.¹ Følgende fremgår:

Spørsmålet om det foreligger adgang til å treffe beslutninger i saker som ikke er tatt opp på dagsordenen, er som regel unndratt så vel ordstyrerens som generalforsamlingens kompetanse. Dagsordenen setter absolutte skranker for hvilke beslutninger som kan

¹ Woxholth, Foreningsrett, fjerde utgave, Oslo 2020, s 325.

gjennomføres.² Unntaksvis vil en motsatt løsning kunne følge av en vedtektsbestemmelse som positivt angir at (visse) saker utenfor dagsordenen kan behandles. Det samme kan tenkes hvor vedtektene åpner for at forslag kan innsendes senere enn utferdigelsen og utsendelsen av møteinnkallelsen.³ Bortsett fra disse særtilfellene, må det gjelde som alminnelig regel at styret uten forutgående varsel kan avsettes gjennom et mistillitsforslag, samt at mer uforpliktende programerklæringer av forskjellig slag kan vedtas.⁴ Mer generelt må det videre gjøres unntak for så vidt gjelder spørsmål om formalia («til dagsorden»). Slike kan kreves behandlet selv om de fremsettes som benkeforslag på generalforsamlingen, jfr foran.

Hovedregelen i norsk foreningsrett er altså helt klar, og den er at det ikke er adgang til å treffe beslutninger i saker som ikke er tatt opp på dagsorden. Det gjelder noen unntak, jf sitatet. Det tilfelle som er forelagt for meg faller ikke under disse unntakene. Det som har skjedd er i strid med grunnleggende foreningsrett, og også vedtektene til HHP, jf § 4 siste ledd: «Årsmøtet kan ikke ta beslutning i saker som ikke er nevnt i innkallingen».

Det må være helt klart at det ikke hjelper at en sak er nevnt i innkallingen hvis den er satt opp som et «informasjonspunkt». Formålet med regelen er jo at medlemmer som av ulike grunner ikke møter på årsmøtet ikke skal overrumples. Det skjer i samme grad hvis en sak som er satt opp som informasjonspunkt plutselig omdefineres til å bli en sak på dagsorden som skal til realitetsbehandling ved avstemning.

Konklusjonen er at det aktuelle vedtaket er vedtektsstridig og i strid med norsk foreningsrett, det folk flest ville ha omtalt som «ulovlig».

Dette reiser et spørsmål om den kompetansesvikten som her foreligger fører til at vedtaket blir ugyldig. Rettslig er det et spørsmål for seg, som må holdes adskilt fra spørsmålet om vedtaket er truffet på lovlig måte. En svikt av denne typen er det vi i jussen gjerne omtaler som prosessuell kompetansesvikt, det vil si at det er en feil med måten vedtaket er kommet i stand på – generalforsamlingen er jo kompetent til

² Ikke spesifiserte saker kan ikke henføres til vedtak under dagsordenspunktet «eventuelt». Dette dagsordenspunktet kan derfor kun berettige at uspesifiserte saker tas opp til diskusjon og eventuelt indikativ stemmegivning.

³ Jfr Hasselbalch, op cit, s 343.

⁴ Jfr Hasselbalch, op cit, s 344.

å treffe et slikt vedtak, hvis saken hadde vært oppført på dagsorden som ordinær, innmeldt sak. I Foreningsrett har jeg uttalt følgende om vedtak som er truffet på grunnlag av prosessuell kompetansesvikt.⁵

Når det gjelder prosessuell kompetansesvikt, som f eks mangler vedrørende innkallingsvarsel, meddelelsen av dagsordenen, behandlingen av sakene på selve møtet og andre formelle feil, er det klart nok at slike kan få betydning for vedtakets gyldighet.⁶ Enhver feil vil på den annen side ikke føre til ugyldighet: Fremgår det av vedtektene at generalforsamlingen skal avholdes første fredag i november, fører det ikke til ugyldighet om styret innkaller til møte den annen fredag i denne måned. Som i selskaps- og forvaltningsretten er utgangspunktet således at saksbehandlingsfeil bare kan føre til ugyldighet om det med rimelighet kan sies at feilen kan ha virket inn på vedtaket, jfr prinsippet i forvaltningsloven § 41.⁷ Det må være tilstrekkelig at det er en ikke helt fjerntliggende mulighet for årsakssammenheng. Som alminnelig retningslinje kan det sies at jo grovere feilen er og jo mer inngripende vedtak det er snakk om, desto lettere vil det kunne bli statuert ugyldighet.

Visse saksbehandlingsregler er imidlertid av en så grunnleggende karakter at overholdelsen må anses som en forutsetning for at vedtaket kan sies å ha kommet i stand. Det gjelder f eks et krav om at et vedtak bare kan fattes med kvalifisert flertall.⁸ Det samme må etter forholdene gjelde hvor det er tale om vesentlig tilsidesettelse av innkallingsreglene. Slike feil fører i aksjeselskapsretten til ugyldighet uten hensyn til virkningen på avgjørelsens resultat.⁹ Som alminnelig regel kan det samme neppe gjelde i foreningsretten som mangler preseptoriske lovregler og ofte også vedtektsfestede krav til innkallingen. Foreligger det imidlertid vedtektsbestemmelser eller praksis som stiller krav til innkallingen, og disse brytes på vesentlige punkter, kan det imidlertid synes nærliggende med en analogi fra aksjeretten.

⁵ Woxholth, Foreningsrett, fjerde utgave, Oslo 2020, s 337-338.

⁶ Se f eks forutsetningen i avgjørelsen inntatt i Rt 1934 s 490 på s 493.

⁷ Se f eks Smith, op cit, s 629. For aksjerettens del gjelder samme prinsipp, jfr f eks Rt 1932 s 262.

⁸ Krav av denne typen er imidlertid ikke bygget på «typiske» saksbehandlingsregler, men har sin forankring i grenselandet mellom personelle kompetansebetingelser (bemanningskravet) og materielle betingelser (ikke noe organ kan treffe det aktuelle vedtak uten etter kvalifisert flertall).

⁹ Jfr f eks Rt 1936 s 510 og Rt 1952 s 967.

Prosessuell og personell kompetansebrist kan i prinsippet ratihaberes, dvs at vedtaket blir opprettholdt til tross for (den opprinnelige) feilen. Forutsetningen er at generalforsamlingen treffer nytt vedtak etter en saksbehandling det ikke er noe å utsette på. Gjelder feilen innkallingen og er av vesentlig betydning, forutsetter ratihabisjon at samtlige medlemmer er til stede og går inn for ratihabisjon. Er det f.eks unnlatt å sende ut innkalling til generalforsamling, vil de som likevel møter ikke kunne ratihabere feilen.

Den feil det er tale om her er et brudd på en så grunnleggende saksbehandlingsregel, se sitatet foran om slike, at en overtredelse som det klare utgangspunkt medfører ugyldighet. Siden det konkrete vedtaket må anses som viktig for HHP, med potensielt ikke helt ubetydelige økonomiske virkninger for medlemmer og foreningen, understøtter det en konklusjon om at det trufne vedtaket er ugyldig.

Konklusjonen er at det trufne vedtaket er ugyldig.

Styret har av nevnte grunn en plikt til å innkalle til ekstraordinært årsmøte for å behandle saken, jf vedtektene § 4 tredje ledd, eller eventuelt legge saken «død» og sørge for at den kommer til behandling på årsmøtet for 2024. Styret kan altså ikke handle i samsvar med det trufne vedtaket som om det var gyldig.

Når det gjelder «tilleggsspørsmålene» er svaret at ingen av de skisserte fremgangsmåter vil være lovlige. Siden vedtaket er ugyldig og kan ha ikke ubetydelige økonomiske konsekvenser, kan man ikke forhindre medlemmer som ønsker saken behandlet på riktig måte, det vil si ved nytt årsmøtevedtak, dette. Dette er en rett det enkelte medlem har, og denne kan ikke settes til side av 10 % av medlemmene som ikke ønsker årsmøtebehandling. Dette er altså ikke en situasjon som kan løses etter vedtektenes § 8 annet ledd, jf 10%-regelen der. Styret har tvert imot en plikt til å innkalle til ekstraordinært årsmøte, fordi vedtaket fra 2023 er ugyldig, og styret har myndighet til å gjennomføre denne plikten etter vedtektenes § 8 annet ledd. Det eneste alternativet er som sagt å legge saken «død» inntil saken kan tas opp på nytt med ny avstemning på årsmøtet 2024. Styret kan heller ikke løse saken ved å sende den til medlemmene for elektronisk stemmegivning. Ifølge vedtektene er det et årsmøte som er foreningens øverste organ, eventuelt et ekstraordinært sådant. Vedtektene har ingen regler om uravstemning eller elektronisk stemmegivning verken på eller «utenfor» årsmøte.

Vennlig hilsen

Geir Woxholth